

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

-----***-----

Bùi Văn Thịnh

**QUẢN LÝ QUÁ TRÌNH ĐỔI MỚI PHƯƠNG
PHÁP DẠY HỌC Ở TRUNG TÂM GIÁO DỤC
THƯỜNG XUYÊN HUYỆN NINH GIANG,
TỈNH HẢI DƯƠNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Chuyên ngành: Quản lý Giáo dục

Mã số: 60.14.05

THÁI NGUYÊN - 2011

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cho đến nay, tất cả các quốc gia trên thế giới, dù ở mức độ khác nhau đều nhận thức được vị trí và tầm quan trọng của Giáo dục và Đào tạo đối với các lĩnh vực của xã hội và sự phát triển của đất nước.

Ở nước ta, ngay từ sau cách mạng tháng 8/1945 đến nay Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng, quan tâm đến vị trí và tầm quan trọng của sự nghiệp Giáo dục và Đào tạo với mức độ nâng cao dần qua từng giai đoạn phù hợp với điều kiện, yêu cầu của đất nước và tình hình thế giới, nhằm phục vụ cho công cuộc xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ Quốc. Hội nghị ban chấp hành trung ương Đảng lần thứ 2 khoá VIII khẳng định: “Muốn tiến hành công nghiệp hoá, hiện đại hoá thắng lợi phải phát triển mạnh GD-ĐT, phát huy nguồn lực con người, yếu tố cơ bản của sự phát triển nhanh và bền vững”; “GD-ĐT là quốc sách hàng đầu, là động lực phát triển KT -XH, là điều kiện cần thiết để giữ vững độc lập dân tộc và xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội; đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho sự phát triển”. Do đó yêu cầu đặt ra cho Giáo dục Việt Nam phải từng bước đổi mới theo hướng đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu của xã hội, của sự phát triển kinh tế - xã hội, phát triển con người, phát triển đất nước trong giai đoạn hiện nay và giai đoạn tiếp theo.

Để thực hiện quan điểm chỉ đạo của Đảng và nhà nước về phát triển giáo dục trong thời kỳ mới, chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam đã chỉ rõ phải tiến hành đồng bộ các giải pháp đổi mới để phát triển giáo dục: Đổi mới mục tiêu, nội dung chương trình giáo dục, phát triển đội ngũ nhà giáo; đổi mới PPDH và kiểm tra đánh giá, đổi mới công tác quản lý giáo dục...

Đổi mới giáo dục đòi hỏi nhiều thay đổi tiến bộ trong quản lý giáo dục nói chung, trong đó có quản lý đổi mới PPDH từ tầm vĩ mô đến cấp trường. Những năm vừa qua do áp dụng chương trình phổ thông mới ở các cấp học nên đổi mới PPDH trở thành vấn đề cấp thiết, cơ bản và then chốt của đổi mới

giáo dục. Các dự án phát triển giáo dục, những chương trình bồi dưỡng giáo viên của ngành giáo dục từ cấp bộ, tỉnh đến cấp huyện đã có rất nhiều nỗ lực trong lĩnh vực đổi mới PPDH theo hướng phát huy tính tích cực của người học, xây dựng môi trường học tập thân thiện và nhân văn, phát huy tính chủ động, sáng tạo và kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng sống, kỹ năng hợp tác của người học.

Trong những năm qua, ngành GD-ĐT đã đạt được những thành tựu quan trọng bước đầu, góp phần to lớn vào sự nghiệp phát triển KT-XH của đất nước. Tuy nhiên, những chuyển biến tích cực về đổi mới PPDH trong các nhà trường vẫn còn chậm, chưa đáp ứng tốt yêu cầu nâng cao chất lượng và hiệu quả dạy học. Nguyên nhân dẫn đến tình trạng đó là một phần thuộc về năng lực, trình độ và ý thức trách nhiệm nghề nghiệp của đội ngũ giáo viên về chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm về đổi mới PPDH; Phần khác do những hạn chế về cơ sở vật chất, thiết bị và phương tiện dạy học chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới PPDH. Một phần nguyên nhân khác là do công tác chỉ đạo và quản lý chuyên môn tại cấp trường chi phối và quyết định rất nhiều. Các lý thuyết, cách tiếp cận, quan điểm hay mô hình PPDH chưa thực sự vào được nhà trường trong các hoạt động dạy và học tại các trường có phần quan trọng do công tác chỉ đạo và quản lý chuyên môn của lãnh đạo và cán bộ quản lý nhà trường chưa có hiệu quả cao, chưa đủ hiệu lực tạo ra sự thay đổi trong nhận thức và thực hiện đổi mới PPDH.

Những khó khăn trong đổi mới PPDH ở TTGD TX nói chung trên cả nước và nói riêng ở huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương cũng không là ngoại lệ, tức là chậm đổi mới và đôi khi còn thiếu phương hướng cụ thể. Trong quá trình đổi mới PPDH có thể thấy rõ sự lúng túng của cán bộ quản lý, nhận thức về đổi mới giáo dục và đổi mới PPDH chưa thực sự sâu sắc, tư tưởng ngại đổi mới và kỹ năng sư phạm của giáo viên chưa phù hợp, cũng như nhiều bất cập khác về tổ chức dạy học, cơ sở vật chất, phương tiện dạy học, kiểm tra và đánh giá. Vẫn còn xảy ra những biểu hiện dạy học thụ động một chiều, tiết

học nặng nề, học sinh không chủ động học tập mà có xu hướng đối phó, học tủ...

Trước tình hình đó cho thấy vấn đề cấp thiết và cấp bách trong biện pháp quản lý đổi mới PPDH ở cấp trường trong hoạt động quản lý trường học. Nếu quản lý chuyên môn ở trường nói chung và quản lý quá trình đổi mới PPDH nói riêng có hiệu quả hơn thì chúng ta mới có thể đổi mới được PPDH, tạo ra được sự thay đổi căn bản trong hoạt động dạy học ở TTGD TX cấp huyện. Vấn đề này ở nước ta còn ít được nghiên cứu, mặc dù có khá nhiều luận án, luận văn nghiên cứu về đổi mới quản lý hoạt động dạy học, đổi mới quản lý nhân sự, phát triển đội ngũ giáo viên, đổi mới công tác kiểm tra đánh giá..., chưa có công trình nghiên cứu quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

Với những lý do trên chúng tôi chọn nghiên cứu đề tài: *“Quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương”*.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn quản lý dạy học ở TTGD TX huyện Ninh Giang tỉnh Hải Dương, đề xuất biện pháp quản lý đổi mới PPDH nhằm nâng cao chất lượng dạy học ở TTGD TX của huyện

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Quản lý hoạt động dạy học ở TTGD TX huyện.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp quản lý quá trình đổi mới phương pháp dạy học ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

4. Giả thuyết khoa học :

Việc đổi mới PPDH ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương đã được quan tâm chỉ đạo tích cực song quá trình chỉ đạo, quản lý và thực hiện đổi mới PPDH còn nhiều lúng túng, hình thức, chưa đồng bộ...do đó chưa thật sự phát huy được tính tích cực chủ động học tập của học sinh và

nâng cao được chất lượng dạy học, trong đó có nguyên nhân từ phía quản lý. Nếu đề xuất và triển khai các biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học phù hợp với thực tiễn dạy học ở TTGD TX huyện Ninh Giang, khắc phục những bất cập trên sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học của trung tâm, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong giai đoạn hiện nay.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

5.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận về việc quản lý đổi mới phương pháp dạy học ở TTGD TX.

5.2. Khảo sát và đánh giá thực trạng hoạt động đổi mới PPDH và các biện pháp quản lý đổi mới PPDH ở TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương. Lý giải nguyên nhân thực trạng.

5.3. Đề xuất một số biện pháp tăng cường quản lý đổi mới PPDH nhằm đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng dạy học của TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

6. Phạm vi nghiên cứu

Đề tài tập trung nghiên cứu công tác quản lý quá trình đổi mới phương pháp dạy học ở các lớp trung học phổ thông hệ giáo dục thường xuyên tại TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp nghiên cứu lý luận

- Nghiên cứu tài liệu từ góc độ phân tích lịch sử.
- Phân tích, tổng hợp, phân loại tài liệu, hệ thống hoá các tài liệu... để làm rõ cơ sở lý luận của việc đổi mới PPDH và quản lý đổi mới PPDH ở các TTGD TX.

7.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

- Điều tra bằng phiếu hỏi: Thu thập thông tin từ đội ngũ cán bộ quản lý và đội ngũ giáo viên của trung tâm GD TX Ninh Giang về thực trạng các biện pháp quản lý đổi mới ĐPPH. Phương pháp này cũng được sử dụng để đánh giá các giải pháp được đề xuất.

- Phương pháp quan sát: Thu thập thông tin về thực trạng hoạt động đổi mới PPDH và thực trạng quản lý đổi mới PPDH tại TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

- Phương pháp tổng kết kinh nghiệm: Tổng kết kinh nghiệm quản lý đổi mới PPDH ở TTGD TX Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

- Phương pháp chuyên gia: Trong quá trình nghiên cứu luận văn chúng tôi thường xuyên xin ý kiến chuyên gia về các lĩnh vực liên quan đến vấn đề nghiên cứu của đề tài. Qua ý kiến chuyên gia, tác giả có thể điều chỉnh các nhận định, đề xuất các phương pháp được sử dụng trong quá trình xử lý thông tin, xử lý các kết quả điều tra, kết quả khảo nghiệm.

- Phương pháp khảo nghiệm: lấy ý kiến đánh giá của CBQL, giáo viên về tính cần thiết, tính khả thi của các biện pháp được đưa ra trong luận văn.

7.3. Phương pháp xử lý số liệu

Sử dụng các phương pháp toán thống kê để:

- Phân tích xử lý các số liệu của đề tài và đánh giá kết quả nghiên cứu.
- Trình bày các sơ đồ, bảng thống kê.

8. Cấu trúc luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận và khuyến nghị, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận văn được trình bày trong 3 chương:

Chương 1. Cơ sở lí luận về quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX cấp huyện.

Chương 2. Thực trạng PPDH và quản lý đổi mới PPDH ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

Chương 3. Một số biện pháp quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương.

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ QUÁ TRÌNH

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC Ở TTGD TX CẤP HUYỆN

1.1. Vài nét lịch sử về nghiên cứu vấn đề

Phương pháp dạy học là một thành tố trong quá trình dạy học, PPDH vừa phải chịu sự chi phối của việc đổi mới mục tiêu và nội dung chương trình, đồng thời nếu cho rằng nó là “ một phương tiện” để cùng với các điều kiện giáo dục khác chuyển tải nội dung chương giáo dục tới người học thì việc đổi mới PPDH chính là “làm đổi mới phương tiện” làm cho “phương tiện hiện đại hơn, tiên tiến hơn” để chuyển tải tốt hơn nội dung chương trình dạy học, nhằm đạt tới mục tiêu giáo dục đã đề ra. Mặt khác đổi mới PPDH lại là động lực chính thúc đẩy các hoạt động dạy và học đạt hiệu quả, nâng cao chất lượng dạy học từ đó nâng cao chất lượng giáo dục. Do đó đổi mới PPDH là một trong những vấn đề được quan tâm trú trọng nhất trong quá trình đổi mới giáo dục. Việc quản lý đổi mới PPDH giữ vai trò then chốt để quá trình đổi mới PPDH trong hệ thống giáo dục quốc dân nói chung, trong các TTGD TX cấp huyện nói riêng đạt được những kết quả mong muốn.

Quản lý hoạt động dạy học, trong đó quản lý quá trình đổi mới PPDH ở trường học là nhiệm vụ trọng tâm của nhà quản lý các cơ sở giáo dục, đồng thời cũng là nội dung quan trọng nhất trong công tác quản lý trường học. Đặc biệt trong giai đoạn đổi mới giáo dục hiện nay quản lý quá trình đổi mới PPDH giữ vai trò then chốt trong công tác quản lý trường học. Do đó đề tài này được nhiều nhà khoa học giáo dục, các nhà quản lý giáo dục quan tâm nghiên cứu và đã đề cập trong các công trình nghiên cứu khoa học, giáo trình giảng dạy ở các trường đại học, các luận văn chuyên ngành QLGD . Ngoài các tài liệu, giáo trình đào tạo bồi dưỡng kiến thức: Quản lý chỉ đạo công tác chuyên môn trong nhà trường có đề cập đến việc chỉ đạo việc đổi mới PPDH; các bài báo, các bài tham luận tại các hội thảo về đổi mới PPDH và chỉ đạo

đổi mới PPDH trong nhà trường trung học... còn có nhiều luận án, luận văn nghiên cứu đề tài này. Tuy nhiên, những luận án, luận văn nghiên cứu về quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX chưa nhiều; cách tiếp cận nghiên cứu và giải quyết vấn đề cũng tương đối khác nhau. Cho đến nay chưa có công trình nghiên cứu nào đề cập đến việc tìm ra các biện pháp quản lý quá trình đổi mới PPDH ở các TTGD TX thuộc tỉnh Hải Dương nói chung, huyện Ninh Giang nói riêng với những nét đặc trưng riêng: về địa lý, về tình hình kinh tế - xã hội, về truyền thống văn hoá, về truyền thống hiếu học, về điều kiện phát triển giáo dục, về thực tiễn đổi mới giáo dục và đổi mới PPDH ...do vậy việc nghiên cứu nhằm đề xuất những biện pháp quản lý quá trình đổi mới PPDH ở TTGD TX huyện Ninh Giang, tỉnh Hải Dương là một yêu cầu cần thiết hiện nay để nâng cao chất lượng giáo dục của TT của huyện. Chính vì vậy chúng tôi đã chọn đề tài này để nghiên cứu.

1.2. Quản lý quá trình dạy học ở Trung tâm giáo dục thường xuyên

1.2.1. Trung tâm giáo dục thường xuyên

1.2.1.1. Sự ra đời và phát triển của các TTGD TX

Vào thập niên 80 của thế kỷ XX, nằm trong tổng thể những khó khăn chung về KT – XH, ngành học BTVH phải đứng trước những khó khăn thử thách, cần phải có những chủ trương và biện pháp lớn nhằm khắc phục vượt qua những khó khăn ,thách thức để duy trì, củng cố và phát triển ngành học. Đặc biệt ở thời điểm chúng ta xoá bỏ nền kinh tế quan liêu bao cấp chuyển sang nền kinh tế thị trường theo định hướng XHCN. Trong hàng loạt vấn đề, nổi cộm lên là sự giảm sút nhanh về số lượng người học và sự thấp kém đáng lo ngại về chất lượng. Hàng loạt các trường BTVH tập trung, trường phổ thông lao động của Tỉnh, huyện, trường BTVH tại chức bị tan rã vì không có người học, đặc biệt khi chuyển đổi sang nền kinh tế thị trường. Điều đó không có nghĩa là GDBT đó hết chức năng, vai trò và nhiệm vụ giáo dục mà hệ thống giáo dục này bắt đầu nảy sinh một loạt vấn đề, những mâu thuẫn bên

trong cũng như bên ngoài cần phải được giải quyết, nổi bật là nhu cầu người học cần phải thay đổi nội dung, chương trình dạy học đơn điệu trước đó.

Trong những năm đất nước còn chiến tranh và sau hoà bình còn phải hàn gắn vết thương chiến tranh, nhiệm vụ chính ngành học là nhanh chóng cung cấp cho cán bộ, thanh niên những tri thức khoa học cần thiết, nội dung cô đọng sao cho trong một thời gian ngắn tiếp thu được vốn tri thức nhất định, hoàn thành chương trình để đảm nhiệm một công việc, một vị trí nào đó trong các tổ chức hoặc tiếp tục học lên cao. Những người không có mục đích đào tạo cán bộ thì đi học bổ túc để nhận bằng cấp để được nâng lương, để được vào biên chế. Vì vậy, đối tượng học BTVH ngày càng giảm đi, thậm chí có năm trường BTVH không có học sinh, các giáo viên chỉ làm công tác phong trào ở xã phường.

Khi chuyển đổi sang nền kinh tế thị trường thì nhu cầu đầu tiên của mỗi người là kiếm sống, là nâng cao đời sống tối thiểu. Do đó, việc học tập của họ là để có trình độ, có khả năng cải thiện công việc và nâng cao mức sống của mỗi gia đình. Mục đích học tập lúc này khác hẳn trước đây, có nhiều mục đích khác nhau:

+ Những người mới biết chữ, muốn có cơ hội học tập tiếp tục để được cung cấp các kiến thức kỹ năng hành động cần thiết cho cuộc sống cá nhân và gia đình.

+ Những người không có điều kiện học các chương trình phổ thông chính quy, muốn có cơ hội học tập để đạt được trình độ tương đương nào đó.

+ Những người chưa có nghề chưa có việc làm, muốn học nghề một cách nhanh chóng với các chi phí ít nhất để tìm việc làm.

+ Những người đã có trong tay một nghề muốn được tiếp tục bồi dưỡng nâng cao hoặc đào tạo lại, học thêm mới được tìm kiếm việc làm có thu nhập cao hơn.

+ Những người đã có việc làm ổn định, những người lớn tuổi cũng muốn được cung cấp những kiến thức, kỹ năng theo sở thích để nâng cao chất lượng cuộc sống.

Để đáp ứng những nhu cầu trên, ngành GDBT bắt buộc thay đổi mục đích, nội dung chương trình GD&ĐT, phát triển thành ngành GDTX. Đi theo hướng này, hệ thống trường lớp của GDBT trước đây phải được sắp xếp lại và phát triển thành các TTGDTX .

Trong xu thế chung đó, nền giáo dục quốc dân cũng phải đổi mới cho phù hợp với sự phát triển KT – XH. Để tồn tại, nội dung hoạt động của các loại trường này phải chuyển đổi vừa dạy BTVH theo cấp lớp vừa làm các nhiệm vụ khác như dạy các chuyên đề khoa học cho người lao động, dạy nghề phổ thông, hướng nghiệp cho học sinh phổ thông, nghĩa là bắt đầu hình thành một loại trường mới - trường đa năng và dần dần từ đó loại trường này chuyển thành các Trung tâm GDTX.

Quá trình đó được tiến hành theo sơ đồ sau:

Từ khi ra đời đến nay, mô hình TTGDTX ngày càng tỏ ra phù hợp với yêu cầu phát triển KT – XH và trở thành một loại hình cơ sở giáo dục chủ yếu của giáo dục không chính quy và đó được khẳng định trong luật Giáo dục.

Hệ thống GDTX được xác định là hệ thống giáo dục nhằm tạo cơ hội cho mọi người có thể học tập suốt đời. Nó tồn tại bên cạnh hệ thống trường lớp chính quy mà chủ yếu dành cho thanh thiếu niên ở độ tuổi nhất định, học tập trung, trong một thời gian nhất định. Trong hệ thống GDTX, vấn đề lứa tuổi, thời gian học...không được đặt ra. Hình thức học phong phú, đa dạng...Mục đích cơ bản của nó là tổ chức tốt việc học tập suốt đời, cho mọi người nhằm tiến tới một “ xã hội học tập”.